

LISTY

4

PROSINEC
2021

ROČNÍK
XXV

SVATOHOSTÝNSKÉ

ČTVRTLETNÍK MATICE SVATOHOSTÝNSKÉ

Také zima na
Svatém Hostýně
umí být krásná

Foto: Milena Machálková/Člověk a Věra

www.hostyn.cz

Vánoční přání otce arcibiskupa Jana Graubnera

Jak hezký je sen o trvalých Vánocích,
které jsou krásné především proto,
že zakoušíme blízkost Ježíše!
On přece slíbil, že bude mezi námi vždy,
když budeme shromážděni v jeho jménu, v jeho lásce.
Každá neděle může být svátkem,
o němž máme vždycky čas
na skutečné prožití nedělní bohoslužby,
ale i na sebe a na lidi kolem nás.

Neděle je jistým způsobem vrcholem křesťanského života
i způsobem, jak víru dobře žít.

Radost z Ježíše přítomného v našem srdci
a zkušenost s Ježíšem jako nejlepším Rádcem
a skutečným Zachráncem jako nejlepší posilu
pro všechny dny příštího roku
přeje všem čtenářům

+ Jan Graubner, arcibiskup olomoucký

Vzácnost starých příběhů a vzpomínek

„Mládi žije z nadějí, stáří ze vzpomínek,“ tvrdí jedno francouzské přísloví. A jak už to tak u přísloví bývá, něco na tom bude. Jsem však přesvědčený o tom, že

i mladí mohou mít užitek ze vzpomínek těch, kdo se dříve narodili. Mnoho čtenářů Listů svatohostýnských má o čem vyprávět. Blíží se další lockdown a omezení. Využijme čas k vyprávění, vzpomínání a zapisování toho, co jsme zažili, aby to nebylo zapomenuto.

Jak může zapsaná vzpomínka barvitě přiblížit dávnou minulost, se můžete přesvědčit v tomto vydání. Vybrali jsme pro vás příběh chlapce, který svou životní zkušenost sepsal a publikoval v Hlasech svatohostýnských v roce 1924. Unikátní text ve valašském nářečí nás vrací o více než sto let zpátky. A z „kříkopy“ vsetínské cesty nás zavede až na Svatý Hostýn. Věřím, že vás nejen zdravě rozesměje, ale také povzbudí k sepisování vlastních příběhů a vzpomínek.

Pavel Siuda

Obsah

- 2 Vánoční přání otce arcibiskupa
- 3 Modlitba k Panně Marii
- 4 Slovo předsedy MSH
- 5 Příspěvek na novou cestu
- 6 Slovo otce rektora
- 7 Kaple sv. Jana Sarkandra
- 8 Místo pro donátory obrazu
- 9 Poutnické veršování
- 10 Papežský dar Svatému Hostýnu
- 12 Pomoc v kůrovcovém lese
- 13 Brigádníci z Týna na Hostýně
- 14 Varhaníka učil kněz bez souhlasu
- 16 Pokáňa malého neplecháře
- 24 Tipy na vánoční dárek z recepce
- 25 Bohoslužby a duchovní obnovy
Kdo doputoval na Svatý Hostýn?
- 26 Zemřelí členové MSH
Hospodaření v roce 2020
- 27 Informace o členech v diecézích
Účet pro dary na novou cestu

Modlitba k Panně Marii sv. Tomáše Akvinského

Nejblahoslavenější a nejsladší Panno Maria, plná milosrdenství, tvé dobrotě obětujeme svou duši, své tělo, své myšlenky, svou práci, svůj život i smrt.

Paní má, pomáhej mi a posiluj mne proti nástrahám ďáblovým. Vypros mi opravdovou a dokonalou lásku, abych celým srdcem miloval tvého nejmilejšího Syna a svého Pána, Ježíše Krista, a po něm nade všechno tebe.

Královnno a Matko má, svou mocnou přímluvou udržuj ve mě až do smrti tuto lásku a po smrti mě uveď do nebeské vlasti. Amen.

Modlitba sv. Tomáše Akvinského (+1274)

www.vojtechkodet.cz

LISTY SVATOHOSTÝNSKÉ – čtvrtletník vydává Maticе svatohostýnská, z. s. ve spolupráci s duchovní správou na Svatém Hostýně
Redakční rada: Ing. Ivo Buráň, Ing. Bc. Marie Černíčková, Mgr. Pavel Hanulík, PaDr. Zdeňka Jančíková, Ph.D., MUDr. Mořic Jurečka, Olga Kozlová, Mgr. Marie Loučková, Mgr. Pavel Malének, P. Ladislav Nosek SJ, Mgr. Lubomír Vývoda
Šéfredaktor: Mgr. Bc. Pavel Siuda **Grafická úprava a tisk:** © KLEINWÄCHTER holding, s.r.o.

Adresa redakce pro zaslání příspěvků: Maticе svatohostýnská, z.s., Svatý Hostýn č. 115, 768 72, Chvalčov, tel.: 573 381 693-4

E-mail: redakce@hostyn.cz; sefredaktor@hostyn.cz; fara@hostyn.cz **Internetové stránky poutního místa:** www.hostyn.cz

Redakce si vyhrazuje právo na redakční a jazykové úpravy. Určeno pro místní potřebu a členy spolku Maticе svatohostýnská.

Číslo účtu MSH, na které můžete zasílat dary: 13430691/0100, Registrační číslo MK ČR: E 15211. **Datum vydání:** 25. 11. 2021

Slovo předsedy Matice svatohostýnské

Vážení členové Matice svatohostýnské, milí důvěrníci,

s blížícím se závěrem roku 2021 se na vás obracím jménem Výboru Matice svatohostýnské s upřímným a srdečným poděkováním za vaši neutuchající duchovní podporu a jakoukoli formu pomoci Matici v tomto nelehkém hektickém období.

Jsmo si plně vědomi vašich modliteb a prosb směřujících k Matce Boží svatohostýnské a k jejímu Synovi, kterého pevně třímá ve své ruce a který svou ručkou žehná činnosti Duchovní a Hospodářské správy na Svatém Hostýně a nám všem, členům

MSH. Nesmírně si vážíme a děkujeme za vaše finanční a materiální dary.

Jsmo neustále obklopeni vlnami covidové pandemie, nicméně v roce 2022 stojí před námi významný úkol iniciovat změny v dopravní obslužnosti svatohostýnské areálu. Věříme, že společnými silami tuto mimořádnou a časoprostorově obtížnou záležitost s Boží pomocí a s přímluvou Panny Marie zvládneme.

Přejeme vám klidný adventní čas, milostiplné svátky Božího narození a požehnaný rok 2022.

Za Výbor MSH

Mořic Jurečka
předseda MSH

Pozvání na valnou hromadu v roce 2022

Valná hromada Matice svatohostýnské je plánována na první květnovou neděli, tedy 1. 5. 2022.

Uskuteční se při ní volby do 11členného Výboru Matice svatohostýnské na další 5leté období.

Pouť Matice svatohostýnské a Setkání důvěrníků jsou plánovány na první zářijovou neděli, tedy 4. 9. 2022.

Výbor MSH

Členové Výboru MSH při jednání. Foto: Ivo Buráň

Příspěvek na novou cestu jako vánoční dar

Vážení a milí členové a členky Matice svatohostýnské, pomalu přichází adventní čas a s ním zvláště těmi nejmenšími dlouho očekávané Vánoce.

Těší se, co bude pod stromečkem a vůbec na onu nádhernou atmosféru vánočních svátků v rodinách. Dobrý Bůh dal všechno – svého jediného Syna. Čím můžeme my obdarovat malého Ježíška a Jeho Matku v našich blízkých?

Tak jako ona, Matka Boží, měla ráda, když svého a Božího Syna chovala v náručí nebo jej držela na klíně, tak není pochyb, že i nás, své děti, chce mít ve své blízkosti. Chce mít blízko nejen ty nejmenší, nejmladší, rodiče – tyto především zdravé Boží děti, ale i ty nejstarší, kterým už zdraví třebas tolik neslouží a rádi by byli v její nejbližší blízkosti. Jistě také cítila bolest, když uvažovala o tom, co o Něm a o ní předpověděl staříčkový Simeon, nebo když chlapce Ježíše po tři dny hledá a nakonec najde, jak On sám řekl „v domě mého Otce“.

Co můžeme dát my těmto nejstarším, nemocným – nemohoucím, aby se bezpečně k ní a do domu svého Nebeského Otce co nejlíže dostali?

Je to již nejen plán, ale i v nejbližší budoucnosti, někdy od poloviny února/března, budování komunikace téměř až na vrchol hostýnské hory před samotnou baziliku.

Díky požehnání arcibiskupa Jana Graubnera, metropolitů moravského a protektora

MSH, ale také díky Duchovní správě a naší Matici se začne na díle pracovat, aby koncem příštího roku 2022 byla komunikace hotová. I MSH, která je investorem celé této akce, musí svým dílem přispět. Matice – to jsme my všichni.

Víme, že každoročně přispíváte svými členskými příspěvky a většinou darujete i víc, než je požadováno. Díky vám za to.

Nyní nás čeká v důsledku covid epidemie náročná ekonomická situace, která se jistě dotkne každého jednotlivce. Přesto, kdyby se nám podařilo během příštího roku, kdyby každý jednotlivý člen podle svých možností přispěl tisícikorunou, pokud jsou členy celá rodina, tak třeba jen jednou, myslím si, že by onen vklad nás členů stačil za celou MSH.

Byl zřízen účet Matice svatohostýnské u Equa bank, č. účtu 1036432627/6100, VS 12.

Příspěvek je možné také přímo cestou vašich důvěrníků. Pokud se situace zlepší, rádi zástupci Výboru MSH vaše farnosti, případně další obce, kde jsou filiálky navštíví. Jsme moc vděční za vaši podporu.

Přiblížme se k Panně Marii a Ona se přiblíží k nám!

V modlitbách spojený

P. František Král
vsetínský děkan a farář

Adventní pozdrav rektora poutního kostela

Milí čtenáři a příznivci Svatého Hostýna! Vcházíme do předvánoční a zanedlouho i do vánoční doby. Obojí by mělo být příjemné. Nemá ovšem

smysl si zastírat, že to ani letos úplně příjemné není. I letos se nacházíme v ne úplně ideálních okolnostech. V lepším případě o nich jen čteme, v tom horším jim přímo čelíme.

Opět zažíváme, takřka „jako přes kopírák“, neutěšenou epidemiologickou situaci (zde by se možná hodilo připomenout, že být věřícím neznamená věřit všemu, co mi kamarád(ka) přepoše do emailové schránky).

Zprávy ze světa také nejsou zrovna povzbudivé (tedy ne že by někdy v minulosti byly), a k tomu se navrch přidávají konkrétnější ekonomické dopady pandemie nebo situace na trhu s plynem, potravinami a jinými komoditami. Evropa se bojí energetického nedostatku a ti méně šťastní zjišťují, že tak samozřejmé věci, jako je teplo, si najednou nemohou moc dovolit. Vzhledem ke globální ekonomické krizi a kvůli omezení emisí CO2 bylo zhasnuto světlo na konci tunelu, hlásají internetové vtípky.

Ano, letošní Vánoce budou opět vzrušující i jinak, než bychom chtěli. Ale právě zde se má projevat naše křesťanská víra: Nebýt překvapený z toho, že náš hříchem poškozený pozemský svět není nebe a že

Silvestrovské putování na Svatý Hostýn s půlnoční mší svatou v roce 2017. Foto: Zdeněk Poruba/Člověk a Víra

sice může dobře fungovat, ale nemusí, a často ani nebude, podobně, jako před dvěma tisíci lety. Vědět, že těm, kdo milují Boha, všechno napomáhá k dobrému, jak říká svatý Pavel, že Bůh je v tomto všem s námi a že opravdu „bude líp“. I když třeba ne hned zítra nebo za týden.

Světlo na konci tunelu možná nesvítil. Ale proč bychom si měli pěstovat populární přesvědčení, že v tom tunelu jsme? I když budeme mít o Vánocích v pokoji třeba o tři stupně méně, oslavme je s radostí. Důvody k tomu opravdu jsou.

Jménem duchovní správy Svatého Hostýna přeji požehnané svátky a nový rok vám všem!

P. Ladislav Nosek SJ
*superior Duchovní správy
a rektor poutního kostela*

Kdy se opět otevře kaple sv. Jana Sarkandra?

Mnozí z vás poutníků jste se možná letos zastavovali u kaple sv. Jana Sarkandra, která stojí coby první stavba nalevo od baziliky v rámci komplexu budov kolem ní. Byla buď zavřená, nebo se v ní pracovalo. Není od věci informovat o jejím budoucím osudu, protože je již dlouho mimo provoz a mnohé z vás by jistě zajímalo, zda a kdy k využití opět bude. Tedy: Brněnská restaurátorská firma Tabernákl letos dokončila renovaci mobiliáře. Pracovníci firmy manželů Bodanských opravili vnitřní omítky v dolní části zdí, které byly již z velké části díky vlhkosti opadané. Ty budou přes zimu vysychat. Zda bude kaple funkční v příští sezóně, závisí na tom, jak se rozhodne o dalším postupu. Fresky v kapli sice ještě nejsou ve vyložené havarijním stavu, ale restaurování potřebují. Praktické by bylo restaurovat je ještě před vrácením mobiliáře do celé kaple, aby se poté nemu-

Kaple sv. Jana Sarkandra na Svatém Hostýně.
Foto: Duchovní správa poutního místa

Interiér kaple sv. Jana Sarkandra na Svatém Hostýně.
Foto: Duchovní správa poutního místa

sel opět pracně odnášet a znovu instalovat. V takovém případě by kaple nebyla k dispozici ani v příští poutní sezóně. Vše bude záležet na poskytnutí či neposkytnutí dotací, případně na finančních možnostech Duchovní správy. Pokud by renovace fresek na jaře začala, kaple by byla plně funkční v přespříští poutní sezóně. Pokud by se odložila na později, kaple by se na jaře osadila mobiliářem a v příští sezóně by k dispozici byla. Výhledově se dále počítá s menšími opravami fasády a obnovou nátěru střechy, protože přes relativní novost zde klimatické podmínky a vlhkost již také udělaly své. Tolik základní přibližení situace. A možná i malé upozornění pro řidiče bez průkazu ZTP: Kaple se nachází v zóně zákazů vjezdu, k parkování slouží přednostně jiná prostranství. Děkujeme za pochopení!

P. Ladislav Nosek SJ

Místo pod novým obrazem je vyhrazeno donátorům

Milí přátelé,
s dovolením ještě jeden příspěvek.

Bez donátorů by nebylo na Svatém Hostýně vybudováno prakticky nic. Po téměř dvaceti letech, kdy bylo za pomoci donátorství zrekonstruováno schodiště k bazilice, je nyní možno podílet se dodatečně i na instalaci keramického obrazu svatých Cyrila a Metoděje na zadní zdi baziliky, o kterém se podrobněji informovalo v minulém čísle.

Veškeré nemalé náklady, způsobené časovou, energetickou i materiálovou náročností procesu vytváření a vypalování obrazu, zatím pokryli samotní manželé Passionaria a Vojtěch Paříkovi, autoři díla. V místě, které je k tomuto účelu rezervováno pod obrazem, budou uvedena jména těch jednotlivců, rodin či skupin, kteří na tento účel darují 30 000 Kč a více. Počet nápisů je

omezený na několik desítek, aby byly dobře čitelné z pozorovací vzdálenosti, proto je dobré dar případně neodkládat. Příspěť je ale samozřejmě možné i po případném dosažení tohoto počtu. Dar lze poslat na číslo účtu 1040641691/0100 s variabilním symbolem 300 (tři sta let od posvěcení základního kamene baziliky). Požadovaný text nápisu může být napsán buď ve zprávě pro příjemce, případně do emailu na adresu: fara@hostyn.cz. Kvůli zpětné kontaktovatelnosti je dobré napsat o onom větším daru email vždy. Do předmětu mailu i u platby na účet prosíme pro snadnou orientaci uvádějte „Dar na CM“. V případě potřeby je možné kontaktovat pana Petra Janka, technického administrátora Duchovní správy, na čísle 731 402 123. Za všechny příspěvky jménem manželů Paříkových srdečně děkujeme!

P. Ladislav Nosek SJ

Poutnické veršování

Irena Vlčková (*1983) z Podkopné Lhoty skládá od svých dvanácti let písničky. Po narození první dcery začala psát také literaturu. Přispívá do

Trnavského zpravodaje a na web Horní Podřevnicko, kam píše povídky a poezie ve valašském nářečí, které je pro ni přirozeným komunikačním prostředkem.

„Největší inspiraci čerpám z cestování a ze života na vesnici, z obyčejného povídání se sousedem přes plot i ze starých pověstí,“ vypráví žena, která je matkou tří dětí.

Za cestování považuje i cestu přes kopec do vedlejší dědiny a nejoblíbenější kopce jsou pro ni Hostýnské vrchy. „Když se mi nedaří nebo je toho na mě moc, vylezu na některý vrch v okolí a tam se mi znovu potvrdí, že žiju v krajině, do které jiní lidé jezdí na dovolenou. A to je privilegium, které mi dodává sílu a inspiraci,“ říká o sobě autorka veršovaného textu písničky o putování na Svatý Hostýn, který publikujeme.

„Doma jsem slyšela historky o tom, kolik lidí na poutě chodilo, za jak dlouho se dala cesta urazit, co se nosilo na svačinu a kde se případně nocovalo. Myslím, že není náhoda, že v Hostýnských horách vznikly první značené turistické trasy. Určitě k tomu poutě na Svatý Hostýn inspirovaly a dodnes zavedou do těchto míst i spoustu lidí, kteří nemají k víře vztah a třeba jim ukážou nový směr,“ dodává Irena Vlčková.

Půť

Cestičku na Hostýn vyšlapanú
idú tři tetičky přes Rusavu,
napečené pagáčky v uzlíčku,
zpívajú pro Krista písničku.
Zpívajú, zpívajú pro Krista Pána
chodíja horama už od rána.

Je to půť,
když chceš sedět za pecú,
tož si tam bud'!

Je to půť,
od cukrových růžencú
má sladkú chuť.

Cestičku na Hostýn ať sa daří,
idú tři ogaři dobrodruzi,
ve vlasoch listí a botách písek,
v batohu na zádoch
s oharkem řízek.

Jednúc sa sejdem
a najdeš mne tam
u stánků s langošem.

Jednúc sa sejdem
a řekneš mi sám,
že dál už nemožeš.

Je dlúhá tvoja půť,
od cukrových růžencú
má sladkú chuť.

Je to půť,
když chceš sedět za pecú,
tož si tam bud'!

Papežský dar Svatému Hostýnu

Poutníci přicházející na moravský Velehrad obdivují Zlatou růži, kterou tam v r. 1985 poslal dnes již svatý papež Jan Pavel II. jako výraz úcty, kterou k poutnímu místu choval. Málokdo však tuší, že podobný papežský dar uchovává i Svatý Hostýn. Ne, tentokrát není ze zlata, zato je velmi osobitý a má svou historii. Stojí za ním iniciativa Antonína Cyrila Stojana, mecenáše a budovatele Svatého Hostýna, pozdějšího slavného olomouckého arcibiskupa. Tento zakladatel Družstva svatohostýnského, předchůdce dnešní Matice svatohostýnské, organizoval počátkem července r. 1881 velkou pouť Slovanů do Říma. Byla projevem díky papeži Lvu XIII. za rok předtím vydaný cyrilometodějský list Grande Munus (Vznešený úkol, 30.9.1880), kterým Svatý otec vyzdvihl mimořádné zásluhy soluňských bratří sv. Cyrila a sv. Metoděje. Současně vybídl, aby především Slované tyto patrony náležitě a vděčně oslavovali. Nově byl jako den jejich svátku zvolen 5. červenec. Památné děkovné pouti do Říma se tehdy účastnilo i 115 poutníků z Moravy. A při této příležitosti papež na základě žádosti probošta Antonína Cyrila Stojana posvětil tři obrazy, z nichž jeden byl výslovně určen pro Svatý Hostýn.

Co obraz znázorňuje? Nejde o obraz moravských věrozvěstů, nýbrž o malířskou kopii gotické nástěnné malby Zvěstování P. Marii od Pietra Cavalliniho, kterou dodnes můžeme najít ve vstupní předsíni basiliky Panny Marie v římské čtvrti Trastevere. Tento kostel je považován za

jedno z nejstarších míst, ve kterém byla v samém srdci císařského impéria slavena eucharistie. Počátky pozdější trojlovní basiliky se datují do začátku 3. století po Kr. Dnešní stavbě vévodí pětipatrová románská zvonice z 12. století, na níž je mimo jiné umístěna starobylá mozaika s Pannou Marií, která kojí Ježíška. Zmíněná freska s výjevem Zvěstování, kterou údajně objednal sám císař Karel IV. během své korunovační cesty po Itálii, je umístěna v arkádové předsíni po levé straně vstupu do chrámu. Scéna je doplněna o vlevo stojící postavu sv. Václava, původně se svatováclavskou orlicí na praporci (jde o nejstarší dochované vyobrazení zemského patrona v Římě), vpravo před sedící Pannou Marií klečí sám císař Karel IV., když jako šestnáctiletý kralevic prosí o sílu před rozhodující bitvou pod hradem San Felice, kde r. 1332 dobyl slavného vítězství. Tato malba se stala předlohou našeho obrazu.

Hostýnskou kopii dal v Římě zhotovit Mons. Karl Jänig, rektor českoněmeckého

semináře u Santa Maria dell'Anima. Potemnělý charakter obrazu, který namaloval mnichovský malíř Georg Peter Schupp, věrně odpovídá dochovanému originálu. Na Stojanovu žádost Sv. otec Lev XIII. obraz při audienci 5. července 1881 požehnal a osobně předal moravským poutníkům pro Svatý Hostýn.

Po návratu z Říma se 3. září 1881 konalo slavnostní přenesení tohoto římského obrazu z Bystrice do mariánské svatyně za početné účasti asi 200 kněží a dnes těžko uvěřitelných 100 tisíc věřících. Obraz byl vnesen do slavnostně nazdobeného chrámu a zavěšen na pilastr jižní strany kněžiště proti kazatelně. Probošt Stojan tehdy v kázání zdůraznil požehnané spojení

věřících se Svatým stolcem a nastolil tak odkaz římské pouti, kterou měl obraz trvale připomínat.

Obraz byl v basilice chován ve velké úctě a již záhy vznikla v pražském Ottově nakladatelství jeho grafická podoba, kterou si poutníci z Hostýna odnášeli jako památku z pouti. Při renovaci interiéru basiliky v 70. letech minulého století byl obraz sejmut a deponován na faře. Tam byl znovu objeven a ve spolupráci Matice a Duchovní správy restaurován. Dnes je možnost obraz zhlédnout v prostorách muzea v tzv. Jurkovičově sále.

P. Vladimír Kelnar
člen Výboru MSH

Podělte se o svá osobní svědectví

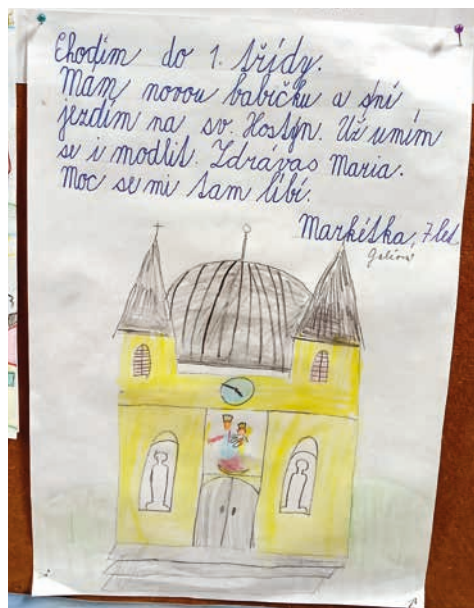
Tato rubrika nabízí prostor pro příběhy osobních proměn, vyslyšených proseb nebo nalezení pokoje, které ve vašich životech píše sama Panna Maria Svato-

hostýnská.

Chtěli bychom čtenáře povzbudit k zaslání vašich příběhů, ať už v písemné, nebo grafické podobě.

Své příspěvky posílejte na adresu Matice svatohostýnské, můžete je pro nás zanechat na recepci v poutním domě č. 3 nebo využít redakční e-mail: redakce@hostyn.cz. Do předmětu e-mailu uvádějte „Svědectví“. Děkujeme.

Marie Černíčková

Kůrovcový les čistili chlapi z Bylnice a Bystřice

Parta mužů z Bystřice pod Hostýnem se v pátek 29. října zapojila do obnovy lesa po kůrovcové těžbě.

Duchovní správa vyslovuje velké poděkování mužům z farnosti Brumov-Bylnice za velkou pomoc při likvidaci kůrovcového dřeva a vývratů na Svatém Hostýně.

Bez jejich pomoci bychom jen velmi obtížně, nebo za cenu velkých nákladů tyto práce zajišťovali. Díky jejich obětavosti se nám to daří a zbývá jen pár suchých stromů v nepřístupných místech nad Vodní kaplí, abychom se s kůrovcovou kalamitou úspěšně vypořádali. Zvláště bychom chtěli poděkovat Mirku Dulíkovi, který obětavě všechny brigády organizuje.

Petr Janek
technický administrátor

V pátek 29. října se sešla na Svatém Hostýně skupinka chlapů z farnosti Bystřice pod Hostýnem, aby pomohla dokončit obnovu

lesa na jednom z lesních pozemků Matice svatohostýnské. V průběhu sice větrného, ale přesto příjemného slunečného podzimního dne zasadili celkem 350 stromků. Navázali tak na akci z předešlého víkendu, kdy brigádníci plochu pro zalesňování uklidili od klestu a částečně vysadili. V průběhu obou akcí bylo na ploše vysázeno přibližně 700 malých smrků.

Proč jsme sadili zase smrk? Jsme nepoučitelní? Vůbec ne! Na ploše je hodně malých stromků z náletu, převážně buků, dubů, jedlí, borovic a modřínů. Vznikne tak nový les, který bude daleko druhově pestřejší a tím i odolnější než ten původní. Práním nás všech brigádníků je, ať nový les budoucím generacím dobře roste a je k radosti i užitku.

Josef Dostál
člen Výboru MSH

Brigádníci od Týna na Svatém Hostýně

S koncem poutní sezóny opět nadešel čas naší podzimní pracovní brigády organizované Maticí svatohostýnskou a farností Matky Boží před Týnem v Praze.

Podobně jako v uplynulých letech šlo o dvou-denní dobrovolnou výpomoc Svatému Hostýnu s možností přenocování na poutním místě, což využili zejména ti, kteří přijeli ze vzdálenějších koutů republiky. Potěšující byla přítomnost Čechů, Moravanů i Slováků, jeden účastník byl až z Austrálie. Je třeba zmínit, že v řadách dobrovolníků byl i místní duchovní správce, který tak šel příkladem. A co všechno se podařilo?

Vyčistili jsme schodiště k bazilice, především zanešené odtokové kanálky, odstranili náletovou vegetaci a uklidili dlouhý příkop podél parkovacích míst, který slouží jako vodoteč.

Další skupina pomocníků se s nadšením pustila do vyklízacích prací v hospodářských budovách za poutními domy, které ještě byly zaplněny množstvím odpadu z dob socialismu. Přišla řada i na odstranění jednoho chátrajícího přístřešku, který již hrozil samovolnou destrukcí. Podobným úklidem prošla i bývalá kotelná, kde jsou dnes deponovány původní zpvědnice a část dlažby basiliky.

Několik mužů se zase pustilo do namáhavého čištění ucpaných kanalizačních vpustí a zanesených revizních šachet kanalizace, která odvádí srážkové vody z vrcholu posvátné hory. To si ještě vyžádá další pokračování v podobě revize celého kanalizačního sys-

Brigádníci na Svatém Hostýně. Foto: Michaela Vraná

tému, který musíme podrobně zmapovat a zajistit jeho plnou funkčnost.

Zbylý čas brigádníci trávili v lese v blízkosti autobusové točny, přesněji tam, kde ještě donedávna byly vzrostlé stromy, dnes bohužel holina. Nejprve bylo třeba odstranit klestí a připravit tak půdu pro nové stromky. A pak už přišlo na řadu očekávané sázení nových jehličnanů. Každý mohl přijít a přispět svým vkladem do budoucí zeleně poutního místa.

Na hrabání listí, sesbírání spadlých větví a volně ležících kamenů na rozsáhlých loukách a zatrávněných plochách v okolí schodiště či basiliky již nezbyly síly ani čas. Pomůžete nám příští rok? Dá-li Bůh, opět v říjnu, přesné datum bude včas avizováno. Upřímné poděkování a Pán Bůh zaplat všem, kdo obětovali svůj volný čas a přijeli. Panna Maria jim jistě nezůstane nic dlužna. Ať je všechny její přímluva provází...

P. Vladimír Kelnar
vikář kostela Matky Boží před Týnem

„Hrát mě naučil kněz bez státního souhlasu“

Dvakrát týdně otočí trasu mezi Svatým Hostýnem a Ostravou varhaník Miloslav Minařík. Bývalému řidiči z povolání pendlování za práci vyhovuje. Šichta za hracím stolem druhých největších varhan na Moravě začíná nedělí. Po odehrání série čtyř poutních bohoslužeb následuje den volna. Odpočínuté ruce varhany znovu rozehrávají další čtyři následující pracovní dny. V pátek jede opět na skok domů, aby se už v sobotu navečer vrátil a byl časně ráno připravený na první nedělní mši svatou. Příští rok to bude dvacet let, kdy se začal živit jako varhaník v poutní bazilice. Jak se k této práci „snů“ dostal?

Učitelem pronásledovaný kněz

Vše začalo ve Švábenicích u Vyškova, odkud sedmapadesátiletý varhaník pochází. „Když mi bylo patnáct, začal jsem hrát na varhany v kostele sv. Michaela,“ vypráví Miloslav Minařík a dodává, že jeho učitelem byl tehdejší varhaník z Ivanovic na Hané Lubomír Huf. „Byl to bývalý kněz, který měl sebraný státní souhlas. Byl to vynikající učitel,“ vzpomíná na kněze pražské arcidiecéze odsouzeného v roce 1955 k sedmi letům komunistického žaláře. Ke kněžskému povolání se již nedostal. Usadil se na Moravě a živil se malováním obrazů. „Maloval krajinky. Jeho obrazy mají i tady na Duchovní správě na Svatém Hostýně,“ dodává varhaník. Za seznámení s ním vděčí švábenickému faráři P. Rudolfu Vašíčkovi a vzácného učitele mu připomíná jeden z jeho obrazů. Znázorňuje moravskou vesnici podobnou té, v níž vyrůstal.

Zahrál jsem si jako poutník

Z rodné farnosti bylo zvykem putovat na poutě do Křtin a na Svatý Hostýn. Při jedné z poutí se podařilo mladému varhaníkovi seznámit s nástrojem, který v bazilice postavil varhanář Johann Neusser z Nového Jičína již v roce 1848. „Na Hostýn jsme jezdili od dětství. Při jedné z poutí někdy v roce 1983 mě pustil na varhany zahrát tehdejší varhaník Jemelka,“ vybavuje si vzpomínku na chvíli, kdy poprvé ještě jako poutník usedl za varhany, které prošly výraznou přestavbou v roce 1953. Poválečná rekonstrukce dle návrhu varhanářských inženýrů krnovské firmy Rieger-Kloss přetvořila původní dvoumanuálové varhany ve čtyřmanuálový orchestní nástroj. „Byla to již třetí přestavba varhan. Původní Neusserovy varhany upravil v roce 1886 jeho syn Karel a během války v roce 1943 varhanář Jan Tuček z Kutné Hory,“ přibližuje historii nástroje jeho současný nejčastější uživatel. Poslední velkou úpravou a digitalizací prošly svatohostýnské varhany v roce 2002 pod taktovkou varhanářské firmy Ivo Roháč z Olomouce.

Hrát pomáhají tři kolegové

Při této přestavbě byl již Miloslav Minařík stálým varhaníkem v poutní bazilice. Jako profesionální varhaník se u Panny Svatohostýnské objevil v roce 1997. Tehdy začal vypomáhat varhaníkovi Ladislavu Procházkovi. Když stálý varhaník, který na Svatém Hostýně hrával od roku 1989, odešel v roce 2002 do invalidního důchodu, převzal jeho službu. Královský nástroj rozehrávají během týdne také ruce a nohy dalších tří

varhaníků. „V pondělí tady hraje pan Altrichter z Kopřivnice, v pátek pan David ze Štramberku a v sobotu má službu varhaník Jan Kotas z Holešova,“ vyjmenovává své kolegy, kteří rovněž jako on usedají za čtyři klaviatury obklopeni dvěma postranními panely s ovladači 72 rejstříků. Hrací stůl s integrovanou obrazovkou při troše fantazie připomíná strojevnu malé elektrárny.

Bez proudu nehrajeme

Kilowaty elektriny však Opus č. 3192 spotřebuje k tomu, aby kompresorem nafoukl čtyři měchy, které sytí vzduchem 8 310 píšťal. „To jsou tak velké varhany, že na nich není ani šlapadlo. Každý manuál má vlastní měch. To by nikdo nohama neušlapal,“ poukazuje na majestátnost hudebního nástroje. Když dojde k výpadku proudu, varhany utichnou. Silné vichry dokážou na Hostýně povalit stromy a zpřetrhat elektrické vedení. „Už se to stalo asi osmkrát. Strom spadl na elektriku, protrhl se drát a všechno se vypne. Nedá se hrát,“ upozorňuje na slabinu obřích varhan muž, který se kromě doprovázení liturgie poutních bohoslužeb stará o údržbu poutního areálu jako zaměstnanec Matice svatohostýnské.

Varhaník v montérkách

Jen varháníčením by se totiž žádný muzikant neuživil ani na Svatém Hostýně. Po službě v kostele se z varhaníka stává zahradník, který se sekačkou brázdí trávníky poutního areálu. „Pracuji zde také jako údržbář a vypomáhám při službách na recepci poutního domu,“ vysvětluje Miloslav Minařík, který s první sněhovou nadílkou usedá do traktoru s radlicí. „Protahuju cesty od točny autobusů k bazilice až za poutní dům č. 3 a také přístupovou cestu k rozhledně.

Varhaník Miloslav Minařík v bazilice. Foto: Ivo Buráň

Lopatou pak schody k bazilice a chodníky okolo kostela až poutním domům. Se sněhem tady bývá dost práce,“ konstatuje muž, který se každý rok těší na jaro. „To je tady na Hostýně nejkrásnější.“

Štěstí ze Svatého Hostýna

Za téměř dvě desetiletí služby zná v areálu doslova každý kámen. Do kontaktu přichází také s poutníky při službách na recepci poutního domu. Jedno setkání bylo pro něj zvlášť milé. To když na poutním místě potkal svou budoucí ženu. „Moje paní jezdívala na Svatý Hostýn na dovolenou a při jedné návštěvě nás seznámil varhaník Jan Marek z Ostravy. Svatbu jsme měli na Svatém Hostýně v roce 2010,“ vypráví o svém životním štěstí, které jej u Ochránčyně Moravy potkalo. „To naše seznámení můžu klidně nazvat hostýnským zázrakem,“ dodává varhaník, který byl dlouhá léta „starým mládencem“ a na ženění pro samé ježdění s nákladáky a hraní nezbyl čas. „Na Svatý Hostýn teď jezdíváme o víkendů spolu,“ usmívá se varhaník.

Pokáňa malého neplecháře na Svatém Hostýně

Tento příběh bude už fest starý. V archivu Hlasů svatohostýnských, které založil Dr. Antonín Cyril Stojan, jej objevila paní Olga Kozlová z redakční rady Listů svatohostýnských. „Pokáňa malého neplecháře na Sv. Hostýně“ vycházelo v roce 1924 na pokračování. Unikátní příběh ve valašském nářečí nabízíme v původním znění a naráz. Autor textu se podepsal jako Jura z Podbřezí-Nabal a děj se odehrává nedaleko Vsetína na přelomu 19. a 20. století. Věříme, že vás potěší.

I.

„Juro, hybaj, vyženeš húsata popásť, třebaš henkak k céstě. Barhde po příkopách je tolkej tej vzácnej trávy, žáden ju nežne, húsata si v tem poščipajú.“ Tak ně hdysi, je tému už chvíla rokú, naporúčali maměnka, dyž sem pověsil sotor za armarú přinda ze školy. Tož já drapňa gavalec chleba, smýknul sem z izby ven, otevíral sem si dvěrca u husinca a pustil sem si húsata do dvora. Bylo ich třináct. Pod střechú meziva žebříky měla Kristýna zapchnutý prut, tož sem ho vysmýčil a vjo, ven ze dvora. Už sem sa s húsaty stácal s kopečika po mezi k vsetínskej céstě. Francek Kuráňů – můj kamarád – s kozú a kozlaty byl už tam. Kozu měl uvázanú na provázku u trnky, kozlata hépaly přes kříkopy, a on ležal na břuše a hvízdal jakúsi písničku. Tráva tam byla jaderná, húsata daly sa s chuťú štěbotat a uščipovaly jedno přes druhé. Já s Franckem zvalili sme sa pod trnku a dali sme sa do rozprávky. Vtedy, kroměvá všelijakých inačích ogarských hlúpot ležal nám v lebeňách bicigel. Nebylo ich toľej jako dneskaj, hen sem tam preletěl

nekerý přes Medřič hlavní silnicú k Všetínu, a to byl dycky pro nás ogary ščasny baj neščasny deň, lebo sme při doháňajú bicigla nechali na cestě hdejaké nechtisko z nožisk.

A tož na ten bicigel sme měli oba chuť. Francek smýknul sebú na cestu a z hromádky kameňa naložil si plynné klobúčisko. „Pojď, naber si také, a budem sa trefovat do toho pňa, který vjeckrát!“

Nedal sem sa dlúho zlúzať, a tož za chvíli flágali sme kamenisky po ernce. Klobúky sa nám práznily a tých tref nihde. Francka to dozralo, vyskočil a drapňa ostatní kameň z klobúka skřeknul: „Že bych řa ani stojačky netrefil, to by byl špás,“ a piznul ním co měl sily.

Trefil. Kámen rubnul do pňa až se trnka zamigolila, ale sotva neščábená odrazil sa spátkem, přelafal kříkopy a flágnul sebú doprostřed césty jednému mojmú húsati na hlavu. Božátko, edem písklo a přeško-brtilo sa jak hnílka.

„Jezusmarja, Francku, tys ně zalepil hůse,“ lamentuju a letím k borákovi. Francek uhrůzyl za mnů.

„Nic mu nebude, je edem naleknutě! Počkaj, dáme mu napit“ praví a už letí trockem k Bečvě. Já zatel převrácám hůsa na dlaních, dýšu mu do zobáka, baj sliny mu půščám na jazýček, migolím mu noščaty hore, dolu, pozdvihuju mu klapky na očách, ale hůsa nic, ani sa neotřepalo. Francek už tu byl s pylným klobůkem vody. Hned sme do ní píchnuhli zobáček hůsete, potom celů hlavu aj z očama, nepomohlo. Hlava tēm pořáď visela jak podřezaná.

„Ono sa potřebuje zahřít,“ mudroval Francek. „Hůsata seda pohromadě, píchnem ho meziva ně, a ono sa z teho vykříš.“ Drapnul ně ho z ruky, a dyž sme hůsata obstůpili, aby sa nám nerozůtekly, džignul ho meziva ně jak pod kvočnu.

Čekali sme s bolesťů, brzo-i sa to božátko pohne. Dyž sme už tak dobrů hodinu potichůčku do hůsat hleděli, Francek pohladil hůse ruků po řbetě a pohlědna na mňa povědá: „Juro, už je chladné, oprubuj!“

Mňa drapla v tej chvíli taká lutosť u srdca, že sa ně zdálo neináč, než jak by ně naši umřeli, brečal sem nahlas a on tēž.

V tēm sa nám ozve za zády: „crrrrn!“

Francek vyskočil do luftu jak hanšpigel a co sa mu dalo křičal: „Juro, utěkaj s hůsaty, jede bicigel!“ Ale já už tēž stojím na nohách a flágám prutem do hůsat, které sa rozbihajů hen sem tam. Ale bicigel je už tadyk, a přední jeho kolco mňáglo už přes břušek našeho maróda, který nemaja vlády v glídoch nestačil utěct. Včil

sem teprů uhlědnul, že mu pomoci už nebude, lebo mu pod kolem střevca vyšly z břucha.

„Táák, už je po něm,“ zařval Francek, a oba ostali sme tvrdí s otevřenými hubami stát a hleděť na biciglistu, keří betého ža zašlajfovali a zhůpli s bicigla na zem.

Pan biciglistě vytáhli šrajtoflu, nabrali hrst šestek a ptali sa, čí bylo to hůse. „Naších,“ vyhrknul sem a nastavil dlaň. Načítali ně na ňu rynský pět šestek, migli sebů zasej na bicigel a tam tí přeč k Vsetínu.

„Bratře, máme štěstí,“ řehonil se Francek. „Včil možeš hnať vesele dóm, vaší ta už vyplácat nebudů.“

Přinda dóm, mamička byli prám na dvoře, sekali hůsatom kopřivy do korýtku. „No, požeň ich, sú-i co napasené?“ křičali už z daleka.

„Tož bajže sú, edem to jedno,“ a včil sem sa belinu zadrhnul v řeči.

„Co je s jedným, probožky ochorovalo?“ uhrůzili sa mamička a léců očiskama z jedněho hůsete na druhé.

„Toťkaj máte rynský pět šestek, a hůsa ně jacísi biciglem rozmňáčgli,“ drkotal sem meziva zuby a dávaj ím grajčary do ruky.

„Což nepravíš, ryncký pět šestek ti zaňho dali? No, podívme sa, to sa vyplatilo! Taťku, Kristýno, hde ste, pote hupkem“, volali mama a počítali šestky na dlaní. „Ogar přinēs ryncký padesát nových za hůse,“ rozkládali mamička a ukazovali peníze.

„Tolej grajcarů nedostaneš za všetkých třínať“, jadili sa tatíček.

„Padesát nových daj ogarcovi za to, že dobře dohlědal. On si tēho bude považovat,

naučí sa šporovat grajcarey hned od mlada a bude z něho hdysi dobrý hospodář.

„No tož toť máš na ščasný počinek,“ píchli ně mama pět šestek do hrstě,“ a včil sa berte ge kněžkám, ať ste na zítřek naučení.“

V ten deň sem tého hrubě z knížek nepochytil. Večer sotvi sem sa skrútil pod duchnú, zlý duch mňa obešél, lebo sem si přil, aby ně každý deň nějací bicíglisté jedno húsa přejěli. Než sem odespal, měl sem už baj vypočítané, že bych při tém přišel na šest ryneckých padesát nových, a to by beztého bylo prám na bicigel. Ve spaňu sem ho už měl.

II.

Je po vyučováňu. Všeci ogaři baj děcka sú už dávno doma, edem já a Francek sedíme každý ve svej lavici a pšeme za trest, padesát razú za sebú: „Ve škole mám býti pozorný!“ Pan učitel rýpú cosi v zahrádce a chválami pohlédnú oknem do izby na nás. Tak nás to chytlo oboch. Beztého, že Francek takéj v noci fantazíroval o bicígloch a tož nepočúval dyž ho volali k tabuli, tajak já sem nevěděl, hde mám chytit čnuť. Po chvíli pan učitel přišli, tresty sme im dali a tož nás pustili dóm. Edem sme vyleťali z izby, drápnul ňa Francek za kabát a povědá:

„Pod, povím ti, co sem včeraj vymudroval. Bicigel si kupíme za párú dní“ a vlekl mňa do křibí za školú. Co vymudrovál, a o čem sma sa dojednali, poznáte hned.

Od večera můžete uhlednuť prostřed vsetínskej césty sedět krdél mojích húsat. Koza s kozlaty je uvázaná u trnky. Meziva napasenyými húsaty leží ten můj včerajši boráček, kerého Francek zebrał z křikopy a jaksi pozášival, aby byl zasej k světu. Po obou stranách tého hnízda na příky přes silnicú ležíme na-

táhnutí my a čekáme, brzo-i sa z nekerěj strany ozve „crrrrn!“ A ozvalo sa brzy. Jel hdosi od Vsetína a sotvi nás uhlád, hned cingotal. My, jak jsme měli domluvu, sme sa nehýbali, proto sa museli dať prostředkem. Tam zasěj uhlédli húsata, ale my už jsme byli na nohách a klobúčisky sme krdél rozháňali. Oni pořád krutili tym ojoem sem a tam, je pravda, vymíňat uměli! Hned měli ogara pod kolcem, hned tam mělo uvíznuť húsa, ale oni sa tak gričně vykrúcali, že sa zdálo, že nic z tého nebude. Ale v tém gvaltě přecaj stratili pochop, nachýlili sa nabožčíkovi na hlavu. Francek sa dal do breku, drápnul húsa za nožčata a třepaja im ním před očami křičal, že ho musá zaplatit. Brečal sem takéj.

„A co za to chceš, kluku darebný?“ katili na našho pan bicíglisté.

„Tři rynecké“, vypnul sa Francek, tajak by prodával kozu.

„Tři pohlavky dostaneš! Za tři zlaté dostanu pětikilovou husu, ne takového chrousta“, durdil sa fést.

„Šak naši spěš husí neprodávajú až majú pět kil. Ale tož z téj sa už nedá pětikilová vychovat“, bránil sa jak patří.

„Tady máš – a není-li to dost, tak ti přidám na hlavu!“ Hodili mu dva rynecké na dla, sedli a vjo. – – –

Tak sa nám dařilo deň co deň, lebo sme k tém dostávali už fortel. Rynecké na bicigel sa dost friško zbíraly, překrýval sem ích na trámci v komoře ve hruběj šachtulce od vichsu. Žáden neměl zdáňá o našej hříšnej nepleše. Ale dobrá sa praví: „Pámbú káře neplecháře!“ Došlo baj na nás!

Kerýsi den, bylo pěkně, číhali sme na céstě zasěj. Dlúhá chvíla nic. Až na jednúc, jak dyž

do nás střelí! Zabéklo hdesi na takú trum-pétu, jak trúbja v huťách, dyž nehde hóri. Smýkli sme na nohy, ale už to zasěj hdesi od Medřina zabučalo kolej rázů za sebů.

„Francků, to je laperdón, friško přeč s húsa-ty, lebo nám ich všeckých domňágá!“ A tož ich gvaltem odháňáme s cesty. Laperdón nám už lapoce za zády, kúle sa belinu pome-něj, lebo uhlédli, že sa pachtíme z drubežů, ale přecaj sa mignul koleva nás jak luciper. Na húsa sem v tej chvíli zapoměl, ale Fran-cek drapňa ho dal sa do řvaňá a pustil se za laperdónem. Jacísi dvá, co v něm sadali, obrátili sa po něm, chvílu to ešče jelo, ale potom to zadrkotalo a prrrr, ostali stáť. Fran-cek pořád za nimi, až ich stíhnuł. Bylo to hodný kúsek ode mňa, tož sem neslyšel, jak sa tam cosik domlůvali, edem sem zmjerčil, jak tí jední pán Franckovi cosi dávajů, a on už hupkem letí zpátkem. Laperdón takěj za-lapotal a fičal dálej ge Vsetínu.

„Juro, pět rynckulí ně dali“, chéřil sa z dale-ko a papírovů pětínů sa rozháňal nad hlavů. Neptajte sa, jaků ukrutnú radost sme z tého měli. Ale chyba se stala, že sme nehnali hned dóm. Narychtovali sme zasej pašť a dali sa do počítáňa. Měli sme tého dohromady už sedumnáct rynckých, a Francek věděł hdesi o jakémsi bicíglu, který byl na prodaj za dva-cet rynckých. Je pravda, byl prý cosi pochrá-maný, ale Francků křestný tatíček byli ková-řem, a tož sme počítali, že nám ho poprovjá.

„Do týdňa už budem fest jezdit“, praví ně a přeslapuje nožisky, jakby už na tém seděl. „Ale počůvaj, Juro, bicígel budeme měť na poly, púl já a púl ty!“

„Tož to neé“, dolekal sem sa jeho nápadu. „Húsata sú moje, peníze též, a tož bicígel ti edem poščám, scěš-li.“

Událost popsaná v příběhu se odehrává na vsetínské cestě z Valašského Meziříčí do Vsetína. Mapa z 19. stol.

„Tož ty si taký? A tož co já budu měť za moje zmdrováňa, co za moju létačku za každým bicígelistů, co za moje domlůváňa sa s každým, dyž ty hubů ani neklapneš, edem ryncké bereš!“ Od téj doby Francek vyvádál truce a ve škole dělal cuzího.

„Ja, dyž ňa neznáš, tož neznaj“, pravil jsem si, „šak já si k bicígelu pomožů baj sám.“

Dva lebo tři dni potom lélo jak z řičice, ven sa nescélo íť. Potem sa vybralo, tož sem vyhnal, ale edem tak na výzvědky, co hdesi dělá Francek. Jak by ho zem zhutla, nebylo ho nihde po pasinkoch. To on je na vsetínskéj, húsa tam našel a včil šidí bicígelistů, napadlo ně a nutilo ga to za ním. Teprů při pondělku vyhnal sem po škole húsatá na silnicu. Jak sem trůfal, tak bylo: Francek, léza pod trnků, pišče na křivák. Kozlat neměl sebů. Sotvi ňa uhléd, smýknul sebů a tam ten hore mezů přeč.

V úterý byl na Vsetíně trh na statek, a tož tatíček s mamičků vědli našů Lysku na prodaj, proto že ujala na mléce. Byl sem tém vělce povděčný, že nějsů našů doma, a tož přijďa

ze školy naporučal sem Kristýně práci a chytňa prut, hnal sem na silnicu. Húsata sem dal pášť. Na mrtvé húsa bylo už strach pohlédnúť – kolěj dní do tého léla voda, brablenci sa už po tém špacírovali, baj to už belinu čulo. Položil sem ho do prostřed cesty. Po chvíli vyhnal sem baj živé z kříkopy a zháňal sem ich k němu. Nevím, lesti sa ho bály lebo im takéj čulo do nosú, utěkaly od něho přeč. Co se tak s ním babřú, zabékne hdesi od Nového Světa trumpěta, hned sem poznal, že je to laperdón. Radostú, že tadyk néni Francka, džiglo ně až v boku. Dajú-i zasěj pětiryneckovú, tož bude na bicigel prám, a dva rynecké ně zbudú na ty správky pro kovářa. Dám sa hupkem do přeháňaná húsat z místa na místo a pohlédám, brzo-i sa zjaví na cestě laperdón.

Co by mžignul očami, už letí silnicú protiv ně. Dám sa do skřekáňá, flágám ručisky nad hlavú, húsata dolekané utěkajú do příkop, a laperdón pomalúčku sa blíži. Ale co sa nestalo. Dobré tři loktě lebo štyry přede mnú prrr, ostal stáť. Sedali v něm zasěj tí dva páni co prvší ráz, a tož tí jeden sa schytlí, vyhúpli z tého ven a rovnú ke mňa. Tí druzí pustili tém páru a tož povlovně pojíždali k nám.

„No, co je chlapec?“, ptajú sa a ukazujú na húsa, keré ležalo předemnú rozplésknuté jak mokrá hadra. „Ty jeden švingulanty, já tebe budu saplatit“, hrozili ně rukú až do čela a zasěj cosi prebentili s tými druhými beztak po německy, lebo sem tém nevystíhnuł. A zas sa obrátili na mňa: „Ty budeš psijít do arešt ajčpern.“

„Nerozumíš?“, kývali po mňa takéj hlavu a pohlédli na tých, co sedali ve fasaňku. Tí sa zabočili a zavolali na ně ménem, tuším „Hermidýn“ sa volali. A tí chlapisko drapli

Jak vypadal „laperdón“ z příběhu „malého neplecháře“ se nedozvíme. Popisu chlapce však odpovídá německý automobil Opel Torpedo z roku 1911. Foto: Pixabay.com

ňa za krabátl a smýkli se mnú do fasaňku k tým druhým. Tí mňa přichlópili podle sebj a na lavu a pan Hermidýn drapňací húsa flágli nim do voza, sami vyhúpli takéj a sedli podla mňa z druhéj strany. Potém ně svojimi nožisky přistúpli moje, zmjavgli ňa mezi-va sebu a než sem sa z téj hrúze rozebral, laperdón zalepotal a upaloval s námi ge Vsetínu.

Oh, dušú rozdušú, nelza vyřéct, do jakého sem sa dal rvaňá, dyž sem vystíhnuł, že mňa vlečú do areštu, jak pravili. Drapnuł sem hned pána Hermidýna koleva krků, hned zasěj tých druhých oblútal a pohladoval sem ich po hubě baj po rukoch, prosil a sluboval, že ím pět ryneckých vrátím, ale oni ostali, jak kameň tvrdí. Laperdón letěl jak střela, já sem lamentil do ochraptěňá, ale všecko bylo márné. Už zatáčáme k jabluneckému kopcu.

V tém, na mú milú, myslel sem, že ňa zatne bředísko. S kopečika kráčajú naši, a za nimi Lyska. Statku tam bylo moc, pod cenu jí nesčeli dať, tož ju védli dóm.

Jak sem ich uhléd, zepjal sem sa na jakúsi okenicu před námi a scél sem vyhypnúť ven. Ale kerýsi ňa drapnúť za nohu, tož sem sebú břinčil na to skélco a ostal sem na tém dóle hlavú viseť. Při tem sem řval jak by ňa na nože nabíral: „Tatičku, mamičko, nedajte ňa!“

Laperdón hrgotal pomeněj, až zastavil. Tatiček (byli na vojně kaprálem), rozbékli sa na pány zatrápeně zhurta: „Stojte s tým! Co trůfáte s tym synkem počat, což vám podělal? Hde ho vlečete?“ Mamička zatěl drapli ňa za ramena a zesmýčili ňa z téj okenice na zem.

Ti pán Hermidýn takéj zlézli a tož sa dali tatičkovi cosi rozkládat, edem že ím to po valasky nešlo. Ale naši tatiček byli múdří, uměli bajaj cosi po taliáncky, cosi po němeccky a hdovijak, tož sa ich ptali po německy. O čem sa dojednávali, to nevim, nerozuměl sem tému. Pan Hermidýn vzali z laperdóna baj húsa a ukazovali ho naším. Tatiček krútili hlavú a pohlédali z jedného na druhého, a ti, co ostali seděť, edem prikyvovali a furt runtem mléli: „Ja, ja, Cicvár, Cicvár!“ Tak sem sa dopídil, že sa volajú pan Cicvár. V tém sa tatiček obrátili na mňa a skřékli, až ně mráz oblél po zádoch: „Bral si jaké peníze od tých pánů? Podhazoval si ím mrtvé húsa do cesty?“

„Tatičku, edem jednúc“, přiznával sem z brekem.

„Já ti dám jednúc, počkaj až doma“, zahrozili ně čaganem, hmatli ně burnúsa a vytáhli v šatce zamotané knížky. Z ních vzali tři papírové pětirynckové a dali ich panu Hermidýnovi.

„Máš ešče hdesi tých patnáct rynckých, lebo si ich umárnil?“ ptajú sa ně při tém.

„Mám sedumnáct, tatičku, sú překryté na trámci v komoře.“ Tatiček sa zasěj cosi ptali ich, ale oni krútili hlavú řeči: „naj, naj!“ Tři pětiny dali panu Cicvárovi, naším podali ruku a vlezli do voza. Než pustili páru, zahrozili ně ešče a pravili: „Tatynka bude tebe fest pucovat galoty!“ Pan Cicvár zasěj pokývali hlavú řeči: „Ja, ja, Cicvár“, laperdón zalepotal, a vzal ich všeckých kozel.

Včil sa teprú dostali mamička ge slovu: „Probožky, taťku, tož prav, co sa to stalo s tým ogařiskem?“

„Edem si to rozvaž, matko, jakú hřišnú neplechu si zmyslel, cigániť peníze od lidí! A tak fortelně! Húsata vháňa pod vozy a poté léce za nimi a žadoni se zaplaceňá.“

Tatiček odepjali pásek, a pásek sa ně přichlópil ze zadku na kyty, že sem poskočil jak kozla. Tatiček mléli do mňa řemeněm, až sem sa svíjal po zemi. Řemeň by ňa byl do němoty ubil, dyby sa byli mamička do tého nevložili. Vzali ně provaz z ruky (tém védl sem Lysku), a já sem tak ostal na chvílu řemeňa volný.

Tatiček lamentili: „Ja, ja, tak je to. Člověk počítá na chásňata, že mu ve stárů jaksi vypomožú, a zatým sa ogařisko připravjá pro šibenicu. Ja, ja!“ Beztak aby sa ím lepší mudrovalo, vytáhli fajku, nacpali a dali sa do kúřeňá. Bafnúli párú rázu a spustili zasěj: „Vezmi si příklad hen z jakéhosi ogařiska spod Stínadel, ten sa k tým pánom ináč zachoval. Odepjalo sa ím jakési gumové kolco, co vezú doforoty. Ogar kolco drapnúť a letěl za nimi do vrchu. Uslyšali ho volať a tož ostali stáť. Dostal od nich pětinu nálezného. Ten sa s ňů může baj doma pochváliť a nemusí jú překrývat za trámcem. Sám ho musím chváliť, baj za to, že on ím

na ťa požaloval, že ich cigániš o peníze. Bez-
tého ťa hdesi kerúsi při tém úhléd a tož, že je
spravedelný, tož v tém udělal konec.“

Francek Kuráňů, napadlo ně hned a už sem
odvíral hubu, že povím, jak je Francek sprave-
delný, ale tatíček ně v tém zahrozili čaga-
nem řeči: „Ogare, Búch ťa opatruj, lesti sa
už o téj tvojej nepleše vyprávjá po dědině!“

Zhutnúl sem to rači a bez odmlúváňa po-
čúval sem tatíčkovu vaděňá až dóm. Doma
nakázali ně přiněst šachtultu od vichsu, vy-
klopili peníze na dlaň a přepočítali jich. „Toť
máš, matko, schovaj ich – a dyby sa nekerú
s tých lidí nehdy ohlásil, tož sa mu vráťa!“

„Jaké vracáňá?“ Patnáct rynských si vrátil
už, a lesti sa hdy bude hdo ešče hlásit, tož
mu dám ty dva ryncké, a pro ostatek ať si
ide za tými, co vzali peníze neprávem.“ Ta-

*O mnoho let později, než se odehrál tento příběh z Valaš-
ska, se staly „bicigle“ běžným dopravním prostředkem.
Na dobovém snímku jsou zachyceni dva poutníci z Trnavy
u Zlína před bazilikou.*

tíček uznali, že mají mamička pravdu, vza-
li peníze a kývňáci na mňa šli ven. S tichú
dušu bral sem sa za nimi. Za chalupú máme
takový kopečík, tož doňho sme zašli a tam
ně udělali také kázaňá, že sem sa nadosmrti
odřeknúl všeckých bicíglu a všeliakých ta-
kých zmjat.

Od tých čas sem chodil doma edem po
prstoch, gór dyž byli tatíček v izbě. Z húsaty
sem už nechodil. Mezíva ogařisky sem brzo
na moju trampotu zapomněl, ale – Francka
sem sa chránil, lebo sem mu už nedovíral.
Edem ta potfora, laperdón mňa dycky dole-
kal. Mohli sme byť v najlepším hraňú lebo
skotácaňú, jak zabéknul lebo zalapotal la-
perdón, už mňa nebylo. Ogaři pokřikovali
na mňa: „laperdón“.

„Dokél prý člověk nezloží pokáňa, dotěl
prý ho svědomě straší,“ povídali nám dyc-
ky velební pán. A tož to pokáňa čekalo ta-
kéj na mňa. Přichodilo sv. Andělíčků Stráž-
ných. V sobotu před nimi vybírá sa dycky
z medřickéj farnosti proceství k P. Marii
na sv. Hostýnek. V pátek ve škole pravili
ně p. učitel, aby ím neco přiněsł s púti, prý
ňa naši na sobotu omlúvali. A bylo tém tak.
Přinda ze školy nakázali ně vychsovat boty
a jedno druhé, a dyž došli tatíček s pola,
tož ně teprú pravili, že pújde s mamičkú
na pút. „Večer, než odespíš, uvážaj dobře
o svojích neplechách a hříchoch, lebo pú-
jdeš s mamičkú ge svatěj spovědi a ge sva-
tém přijímáňú. Toť ať víš, co máš dělat“,
nakazovali ně zhurta.

V sobotu ráno, než sme vyšli, sem ich pěk-
ně odprosil za odpuščená všeckého, a tož
s Pánem Bohem sme vyšli. Od večera sme
přichodili ge sv. Hostýnku. Mamička vytáh-
li spoza řádří malý uzélek a pravjá: „Podiv

sa, synku, toľkaj sú ty dva ryncké, keré si na kémsi vycigánil. Žáden sa o ně dovčil neohlásil a takéj už neohlási. Proto sem ich vzala sebú, rozdrobila sem ich na samé čtyráky, a ty nimi podělíš žebrákú, kerí sedá tak zdéla cesty ge kostelu. Lesti ti pochybí, tož ti dodám.

Dyž už vykonáš tu svatú pút, tož abys také vykonal jakési pokáňá! A tož sme sa dojednali s tatíčkem, že rozdáš tých grajcarů a zaprosíš každého žebráka, aby pořičal „Otčenáš“ za obrácaňá hříšníka. Trúfáš si to každému réct?“

Po hubě ně tékly hrachy, na slovo sem za nezmóhl, ale kývnul sem. A tak sme stúpali k Panence Marii, já rozdával sem žebrákom štvěrky a prosil ich za „Otčenáš“, a mamička za mnú říčali zpola nahlas rúzenec. Pořičal sem ozaj skrúšeně, dyž sme kleknúli na kolena před Mamičků nájsvětější. A dyž v nedělu po poledňu lúčili sme sa ze svatým Hostýnkem, bylo ně tak teplúčko u srdca, že bych byl skákal radostí. Už sme sa brali s druhými pútníky. Šel sem páru kroků za

maměnkú a pohlédal sem bokem po žebrákoch. Prám dochodím k jednému, měl jakési dochrámané nohy, brle ležaly podla něho, on takéj pohlédnul na mňa a hned spustil: „Za obráceaňá hříšníka, aby sa polepšil a zasej na pravú cestu přišel! – Otčenáš jenci . . .“ Zatřepalo to se mnú jak větr búckem, smýknul sem k mamičce a chytňá se ich za sukňu pohlédnul sem na ně. Ale oni, jak by ňa neviděli, říčali ze žebrákem nahlas: „Posvěď sa Meno Tvoje, přindi k nám Královstvo Tvoje. . .“

Pustil sem sa friško mamičky, zepnul sem ručata a nahlas říčal sem s mamičků aj ze žebrákem: „Odpusť nám naše viny jak bajaj my odpúščáme naším viníkom, neuváďaj nás v pokušeňá, ale zbav nás ode zlého. . .!“

Taký konec vzala moje neplechá s húsaty a z laperdónem. Dneskaj sem povděčný Franckovi, pánu Hermidýnovi aj pánu Cícvárkovi, lebo (nebyť ich) hdož ví, co za neplecha by ze mňa byla.

Originální vánoční dárek z recepce nebo e-shopu

Nezbytné zastávky na hotelových recepcích – všichni je na svých cestách dobře známe. Vyřídít papíry, převzít klíče, obstarat informace. Na recepci poutního domu č. 3 na Svatém Hostýně toho však můžeme objevit mnohem více. A někdy nás to může i zachránit...

Na recepci je totiž mimo usměvavé obsluhy k nalezení i řůza originálních upomínkových předmětů. Hřejivé svíčky různých barev, keramické zvonečky a hrnečky, dřevěné i plechové magnetky, to vše s motivem baziliky na Svatém Hostýně. Samozřejmě zde nechybí nádherné růžence, svaté obrázky, či drobné modlitbičky, na kterých je vyobrazen Svatý Hostýn, Panna Maria a mnozí jiní světci.

Svíčky, magnetky, růžence

Turističtí nadšenci si zde taktéž přijdou na své. Čekají na ně turistické vizitky a známky, oficiální ražené mince i památník ze Svatého Hostýna, který může sloužit pro sběr turistických razítek.

Turističtí nadšenci si zde taktéž přijdou na své. Čekají na ně turistické vizitky a známky, oficiální ražené mince i památník ze Svatého Hostýna, který může sloužit pro sběr turistických razítek.

Knihy o Svatém Hostýně i víno

Zkrátka nepřijdou ani milovníci historie Svatého Hostýna. Vyprávění o Svatém Hostýně, Svatý Hostýn v proměnách času, Jubilejní rok 2012 na Svatém Hostýně a další tituly jsou přichystány pro všechny, kteří se příběhu tohoto významného poutního místa rádi věnují.

Na hostýnské recepci nechybí ani něco dobrého na zub. Pochutnat si můžeme

Na recepci i v e-shopu Matice svatohostýnské najdete nejen tipy na dárky pod stromeček. Foto: Pavel Studa

na kvalitní kávu a čokoládu s pozdravem ze Svatého Hostýna, samozřejmě jsou křupavé Hostýnské oplatky. Hýčkat své chuťové pohárky můžeme i vybraným vínem vynikající chuti.

Osobně i poštou

Hřejivá upomínka či vkusný dárek je něco, co si z významného poutního místa chce odvézt asi každý z nás. Právě v této situaci nás může zachránit pestrá nabídka, která se skýtá na recepci poutního domu na Svatém Hostýně. Neváhejte se zde proto při své příští návštěvě tohoto posvátného místa zastavit. Pokud sem však cestu nemáte, nezoufejte – tyto věci vám z recepce po domluvě rádi zašlou i prostřednictvím pošty. Objednat lze i na e-shopu <https://svaty-hostyn.webnode.cz/>.

Pavel Hanulík

Bohoslužby v bazilice a duchovní obnovy

Zimní pořad bohoslužeb

Všední dny – mše svatá 7.15, 9.30

Soboty – mše svatá: 7.15, 9.30, 11.15

Neděle – mše svatá: 7.15, 9.30, 11.15 a 14.45; svátostné požehnání 13.00

Modlitba růžence denně v 18.45 a 20.00

Bohoslužby i modlitby růžence jsou snímány kamerami a vysílány na www.hostyn.cz. Lidé z celého světa se tak mohou modlit společně s kněžími v bazilice.

V zimním období (od 1. listopadu do 31. března) je bazilika odpoledne uzavřena – od pondělí do pátku od 15.30 do 18.40 a o sobotách a nedělích od 16.00 do 18.40.

Duchovní obnovy a exercicie na Svatém Hostýně

24.–30. 1. Duchovní cvičení pro všechny, vede P. Milan Glaser SJ

13.–19. 2. Duchovní cvičení pro kněze, vede P. Ladislav Nosek SJ

21.–27. 2. Duchovní cvičení pro všechny, vede P. Milan Glaser SJ

14.–20. 3. Ignaciánské exercicie, vede P. Richard Greisiger SJ

Individuální Ignaciánské exercicie (po osobní dohodě) vede P. Richard Greisiger SJ

Kdo doputoval na Svatý Hostýň?

Informace o poutnících vycházejí z knihy [celebrantů](#), která je vedena v sakristii baziliky.

Září

Farníci z Němčic, účastníci Národní volební kapituly SFŘ v ČR. Záchranáři z Jihomoravského kraje. Poutníci z Bánova, Bystrice p. Lopeníkem, Suché Loze, Charita Hranice, poutníci z Olomouce a okolí (farnost sv. Mořice), poutníci z Hrabyně, Lhoty, Mokřých Lazců a Štítiny, salesiánští poutníci z Fryštáku, účastníci XII. pěší pouti z Velehradu, poutníci z Břestu a Zábrěhu a účastníci farní pouti z Otrokovic.

Říjen

Účastníci nočního procesí s biskupem Josefem Nuzíkem, farníci z Bohdalic a okolí, farníci z Fulneku, farníci ze Šumperka a okolí. Poutníci z farnosti Soběchleby, Blazice a Hlinsko. Farnost Vřesovice u Prostějova, farní pouť Hustopeče nad Bečvou, Černotín, Běloutín a Špičky, kněží na exerciciích s biskupem Pavlem Posádem. Biřmovanci, kmotři a farníci z Buchlovic a Zlechova. Dušičková pouť s biskupem Josefem Nuzíkem, poutníci ze Štítné nad Vláří a účastníci adaptačního kurzu pro pracovníky Charit.

Zemřelí členové Matice svatohostýnské

Ferdinand Petrák, Krnov 88 let	Karel Pohořelský, Halenkov 76 let
Marie Zálešáková, Bánov 85 let	Marie Vařechová, 93 let
Dagmar Uherková, Jarošov 80 let	Ostrožská Nová Ves
Markéta Dřevíková, Brušperk 85 let	Eduard Křivánek, Velehrad 94 let
Marie Povolná, Kyjov 77 let	Václav Marušák, Podkopná Lhota 87 let
Růžena Pavlíková, Albrechtický 83 let	Ludmila Bělejová, Želechovice 90 let
Anna Podrazilová, Sudoměřice 83 let	Ing. Karel Dřimal, Mysločovice 79 let
Ing. Jaroslav Trubačík, Polešovice 70 let	Růžena Fibingrová, Šardice 97 let
Petr Záleský, Mutěnice 93 let	Anna Golichová, Nový Jičín 73 let
Marie Stojaspalová, Nivnice 68 let	Jaroslav Horák, Žeravice 81 let
Františka Randusová, Zubří 101 let	Ludmila Chlebková, Palkovice 84 let
Věra Šumšalová, Hranice 57 let	Anna Mařicová, Vlčnov 92 let
Marie Strnadová, Bylnice 83 let	Hedvika Pijáčková, Drslavice 89 let
Františka Pindáková, Štítná n. Vláří ... 82 let	Ludmila Polášková, Želechovice 90 let
Anastasiie Orságová, Halenkov 89 let	Milada Uherková, Jarošov 89 let
Ludmila Pohořelská, Halenkov 77 let	Marie Zdráhalová, Paršovice 78 let

Hospodaření MSH v roce 2020

Hlavní nákladové ukazatele

Spotřeba materiálu 1 281 220 Kč
Spotřeba energie 1 292 775 Kč
Nákup zboží 370 225 Kč
Opravy a udržování 2 541 213 Kč
Za služby 1 775 889 Kč
Nájem za nemovitosti 456 619 Kč
Mzdové náklady 2 944 990 Kč
Odpisy 1 885 348 Kč
náklady na větrnou elektr 306 239 Kč
Ostatní náklady 264 721 Kč
Celkové náklady 13 119 239 Kč

Informace pro důvěrníky: Vzhledem k nárůstu cen papíru a energií se výrobní náklady zpravodaje LSH zvyšují na 10,- Kč.

Hlavní výnosové ukazatele

Větrná energie 647 631 Kč
Listy svatohostýnské 102 327 Kč
Za služby 3 226 364 Kč
Ubytování 2 993 830 Kč
Rozhledna 249 070 Kč
Parkovné 1 494 932 Kč
Muzeum 26 072 Kč
Prodej zboží 499 231 Kč
Členské příspěvky a dary 2 037 206 Kč
Ostatní dary 501 145 Kč
Provozní dotace 57 160 Kč
Ostatní výnosy 869 594 Kč
Celkové výnosy 12 704 562 Kč

Informace o členech v ostravsko-opavské diecézi

Děni v době pandemie se dotklo i změny v počtu členů v Matici svatohostýnské. Jejich stav se mění tím, že jedni nás opouštějí, druzí se přihlašují. Všem je vám jasné, že nikdy se nedá zjistit stoprocentní stav. Podle posledního náročného zjištění jsme se pokusili přiblížit co nejpresněji aktuálním údajům v ostravsko-opavské diecézi a zdokumentovat je v následující tabulce.

V příštím čísle najdete informaci o arcidiecézi olomoucké.

Marie Loučková
Lubomír Vývoda

Děkanát	Celkový počet farností	Počet farností se členy MSH	Počet členů MSH	Počet důvěrníků
Bílovec	26	9	67	3
Bruntál	33	1	3	-
Frydek	19	6	27	-
Hlučín	22	13	76	2
Jeseník	27	2	3	-
Karviná	21	9	24	2
Krnov	27	1	7	1
Místek	18	14	155	15
Nový Jičín	27	16	401	16
Opava	35	8	54	4
Ostrava	21	12	107	1
CELKEM	276	91	924	44

účet pro dary na novou cestu

Dovolujeme si uctivě poprosit všechny naše milé podporovatele, členy MSH i ostatní případné dobrodince poutního místa, o pochopení pro tento projekt a dle možností i obětavou podporu. Tyto dary lze směřovat na nově zřízený účet Matice svatohostýnské u Equa bank.

č. účtu 1036432627/6100, VS 12.

Na všechny dobrodince pamatujeme v modlitbách a při mši svaté. Ať dobrotivý Bůh odplatí vaši štědrost a Panna Maria Svatohostýnská, jejíž přímluvy se na počátku tohoto projektu dovoláváme, vás ochraňuje na všech vašich cestách.

P. Vladimír Kelnar
Za Výbor Matice svatohostýnské

Pouť Charit olomoucké arcidiecéze s biskupem Antonín Baslerem byla v pondělí 20. září. Foto: Pavel Langer/Člověk a Vira

Velvyslankyně Indonésie Kenssy D. Ekaningsih navštívila ve čtvrtek 28. října poutní baziliku i cukrárnu. Foto: Ivo Buráň

Na dvoudenní brigádu dorazili 22.- 23. října pomocníci z pražské farnosti Matky Boží před Týnem. Foto: Ivo Buráň